

VRIENDEN

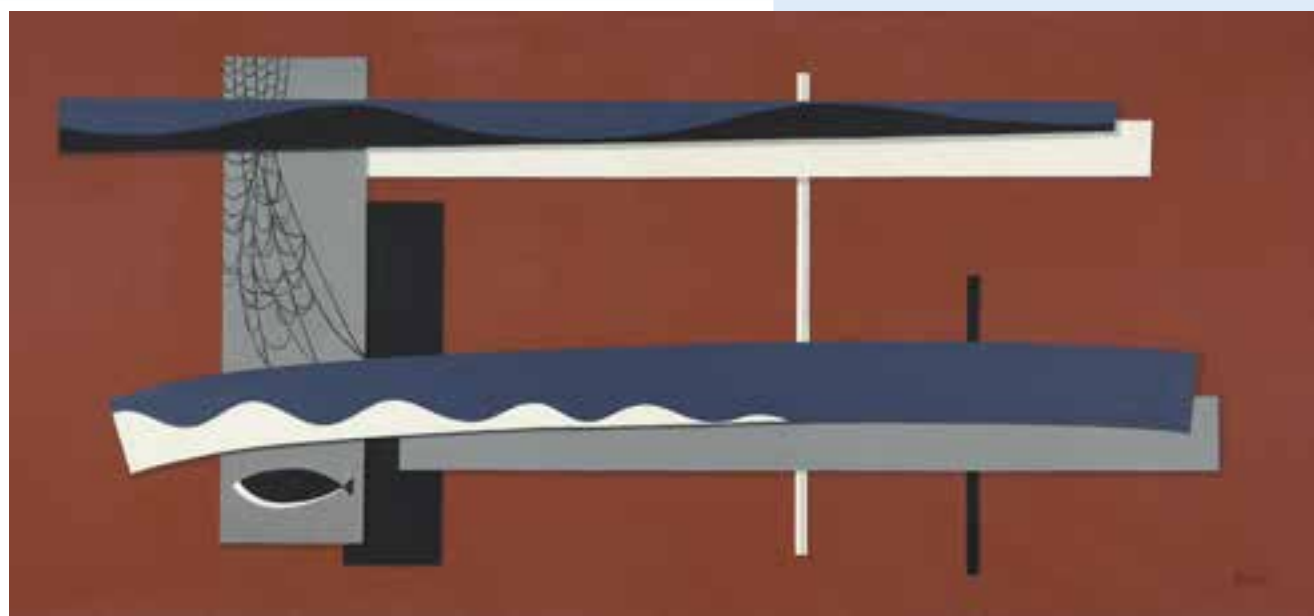

OOSTENDE

MU.ZEE

Nr. **79**

bpost
PB-PP
BELGIË(N) - BELGIQUE

🐟 Maurice Boel, expo 1958

jaargang 20 | Driemaandelijks tijdschrift | juli - augustus - september 2019

Identificatienummer: P006345

Afgiftekantoor Oostende 1

Verantw. uitgever: Jacques Mertens, voorzitter | Leon Spilliaertstraat 83 | 8400 Oostende

GROET AAN EEN AFSCHIEDNEMEND DIRECTEUR-CONSERVATOR

Op 20 maart ontving ik een persbericht van Mu.ZEE dat mij met verwondering sloeg: de directeur-conservator van Mu.ZEE had beslist "om een andere professionele uitdaging aan te gaan".

Nog dezelfde avond stuurde ik aan de directeur-conservator een e-mail met volgende tekst :

"Geachte Heer Directeur-Conservator, beste Phillip,

Met verbazing nam ik kennis van het persbericht waarin uw beslissing om een andere professionele uitdaging aan te gaan wordt meegedeeld. Ik beaam ten volle dat 'Mu.ZEE de afgelopen twaalf jaar een breed geapprecieerd museum met internationale uitstraling geworden is'.

Sta mij toe u mijn persoonlijke zeer oprechte waardering uit te drukken voor de manier en de visie waarop u uw taak hebt vervuld. In het bijzonder denk ik hier aan de goede samenwerking die u met de 'Vrienden van Mu.ZEE' hebt mogelijk gemaakt. Naar uw voorbeeld was het voor de 'Vrienden' een eer en genoegen zich voor Mu.ZEE te kunnen inzetten. Ik hoop dat uw beslissing u niet of niet te ver van Oostende zal wegleiden en dat ik nog vaak het genoegen zal hebben u te ontmoeten. In alle geval beste wensen voor de toekomst.

*Met hartelijke groeten,
Jacques"*

De gebeurtenissen hebben mij er even toe aangezet over de carrière en de persoon van de heer Van den Bossche na te denken. Phillip Van den Bossche (°1969) studeerde kunstgeschiedenis in Gent en volgde het Curatorial Programme van De Appel in 1996/97 in Amsterdam. Hij werkte vanaf 2001 als curator in het Van Abbemuseum in Eindhoven en is sinds 2007 directeur van Mu.ZEE in Oostende, waar hij Willy Van den Bussche opvolgde. Na een jaar dienst werd hij reeds geconfronteerd met de problemen geschapen door de beslissing van de Provincie West-Vlaanderen en de stad Oostende om het provinciaal PMMK

en het Stedelijk Museum voor Schone Kunsten te fuseren als Kunstmuseum aan Zee (Mu.ZEE) onder een structuur als vzw. De Vrienden van het (Stads)museum, en in het bijzonder voorzitter Roland Laridon, poogden tevergeefs een zelfstandig stedelijk museum te laten voortbestaan.

Het was vooral een financiële operatie. De provincie bracht het grootste kapitaal in met het gebouw en de jaarlijkse toelage. De onmiddellijk financiële bijdrage van de stad was geringer, maar de stad bracht wel de Ensor- en de Spilliaertcollectie en een bijzonder waardevolle lokaal georiënteerde collectie in. Hierdoor ontstond een probleem. Wie van beide keien van conservators zou de leiding krijgen? De heer Norbert Hostyn, stadsconservator, was de oudste en stond op enkele jaren van zijn pensioen. De provincie slaagde erin haar inbreng het hoogst te laten valoriseren, waardoor tevens haar conservator de leiding van Mu.ZEE werd toevertrouwd. Beide heren wisten waar ze aan toe waren. Van den Bossche schrijft in ons huldenummer Norbert Hostyn (Pro Luce nr. 54, april-juni 2013): "Wij kennen elkaar niet goed maar delen een passie voor geschiedenis en schoonheid. Er staan ietwat klungelig, gemetselde muren tussen ons, maar wij weten allebei dat we ze niet zelf hebben gebouwd. Het zijn de muren van een 'ankerloze samenleving'... Bij Norbert meen ik een anker te herkennen. Het is het anker van het Europees humanisme. Het credo van deze stroming is in één zin samengevat 'de adel van de geest'."

Evenveel waardering spreekt uit wat Phillip voor Roland Laridon schrijft (Pro Luce nr. 73, januari-maart 2018): "Onze eerste ontmoeting dateert van een kleine tien jaar geleden... Ondanks onze oorspronkelijk verschillende visies over de toekomst van de collectie van de stad Oostende hebben wij het eerste jaar met open vizier gesprekken gevoerd".

Voor Phillip was het een blijk van fair-play om de eerste jaren van de fusie verder zijn aandacht te besteden aan de collectie van de provincie en de collecties van de stad te laten rusten zolang zijn collega Norbert, die de grootste ervaring en kennis ervan had, in dienst was. Nochtans heeft Van den Bossche in het recente verleden de Oostendse kunstenaars recht

OVERZICHT ACTIVITEITEN JULI - OKTOBER 2019

Donderdag 4 juli, 19.00 uur

Venetiaanse Gaanderijen: geleid bezoek + Garden Party
(meer info: p. 9)

Zaterdag 6 juli

Opening dubbeltentoonstelling
Permekemuseum - Mu.ZEE
(meer info: p. 11)

Zaterdag 13 juli, 13.30 uur

Atelierbezoek Martine Vyvey
(meer info: p. 6)

Zaterdag 5 oktober, 11.00 uur

Exclusief geleid bezoek aan HSH
(meer info: p. 9)

laten wedervaren: er werd een schitterende permanente Ensor-Spilliaertvleugel geopend en een even belangrijke Servaisvleugel ingericht. Er werd ook gestart met de collectiepresentatie in de zijvleugel van de eerste verdieping (A-kant) die zal voortgezet worden.

Van den Bossche is iemand met wie kan gediscussieerd en gesproken worden. Hij is bijzonder belezen en buitengewoon onderlegd in de moderne kunststromingen. Hij is gedreven door schoonheid en kunst, die hij gepassioneerd niet alleen wil bekijken, bestuderen, maar met heel het lichaam wil ervaren. Dat hij eenzelfde gedrevenheid en inzet verwacht van zijn medewerkers, kan moeilijk verrassen. Dit belette hem niet om tijdens de feestrede die hij op onze algemene vergadering op 26 januari 2019 hield, een eresaluut te brengen aan het 'geweldige team' waarmee hij reeds een aantal jaren aan 'ons' museum werkt.

In de perstekst van 20 maart staat dat 'Mu.ZEE de afgelopen twaalf jaar een breed geapprecieerd museum met internationale uitstraling geworden is'. Zoals hierboven reeds werd aangegeven, kan ik dit volmondig beamen. 'Hij had een vernieuwende kijk en schakelde in op het grotere cultuurverhaal' (schepen Bart Plasschaert). De afgelopen jaren stelde Phillip Van den Bossche tentoonstellingen samen met onder anderen Eric van Hove, Sammy Balaji, Lili Djourie, On Kawara, Saddie Choua, Lucy McKenzie en Richard Tuttle. Intussen werd begin april de door hem georganiseerde tentoonstelling 'Tornado', een solotentoonstelling van Pascale Mathine Tayou, geopend.

Van den Bossche schreef uitgebreid over modernisme, dada en surrealisme, alsook over het werk van onder anderen Anne-Mie Van Kerckhoven, Allen Ruppersberg, Jean Katambayi Mukendi. Sinds 2013 doet Mu.ZEE, het museum

voor moderne en hedendaagse kunst in Oostende, onderzoek naar koloniale en postkoloniale geschiedenis in nauw verband met het herdenken van het archief, het collectie- en tentoonstellingsbeleid.

Van den Bossche organiseerde ook een hele reeks tentoonstellingen, vooral gewijd aan Belgische 20e-eeuwse kunst. Hoogtepunten waren zonder meer de expo over Jean Brusselmans, de expo in 2016 rond Jules Schmalzigaug, de eerste Belgische schilder die zich tot het futurisme bekeerde, de expo over de unieke houtsnijder Frans Masereel, de expo over Ensor: 'Dromen van parelmoer'.

De afscheidnemende directeur-conservator nam nog veel andere initiatieven. Hij faciliteerde mu-zee-um, het initiatief van Ewout Vanhoecke om het publiek, en dan vooral de jeugd, bij de kunst en het museumgebeuren te betrekken. Initiatieven als 'Duo', weer gericht op deelname aan het kunstgebeuren en -beleven, 'Enter', een kans geboden aan jonge kunstenaars. Het zou ons te ver leiden om in te gaan op de talrijke en regelmatige initiatieven en tentoonstellingen in het Permekemuseum in Jabbeke en in het Ensorhuis in Oostende, zijn inzet als curator van drie edities van Beaufort (2009, 2012 en 2015) en de eerste Oostendse Triënnale: 'De Zee, hommage Jan Hoet'.

Ik wil deze groet beëindigen met een dubbele wens: dat het de directeur-conservator niet zal spijten uit Mu.ZEE Oostende vertrokken te zijn; dat het vzw Mu.ZEE niet zal spijten dat de heer Van den Bossche uit Mu.ZEE vertrokken is. Het ga je goed, Phillip; het ga je goed, Mu.ZEE.

Jacques Mertens,
voorzitter

Ensoriana

Vertegenwoordigers van het stadsbestuur, de provincieraad en diverse cultuurverenigingen © Martine Meire

Voorzitter Jacques Mertens legt een krans namens de Vrienden Mu.ZEE © Martine Meire

TERUGBLIK OP DE ENSORHERDENKING

Het huldeconcert voor James Ensor, die in 2019 70 jaar geleden overleden is, werd door de vele aanwezigen erg gesmaakt. Het gelegenheidsensemble van het Conservatorium aan Zee onder de leiding van Dirk Ooms stelde een gevarieerd programma samen met muziek gecomponeerd door de meester zelf, liederen gebracht door Mieke Goetghebeur en een volledig

nieuwe compositie van de hand van Bart Van Kerckhove. Woordkunstenaar Nancy Zwaenepoel wekte de geest van Ensor tot leven. Veel leden waren aanwezig op het concert en de bloemlegging waar onze voorzitter Jacques Mertens de Meester eerde met een bloemenkrans.

Martine Meire

Hier woonde... Blanche Hertoge

Weststraat 36, nu Adolf Buylstraat: daar bevond zich tussen 1929 en 1940, en van 1945 tot 1949, op de eerste verdieping de Galerie Studio waar James Ensor kind aan huis was. Beneden was er de haute couture- en lingeriewinkel van Blanche Hertoge (1884-1951). Wie was deze Blanche Hertoge die vanaf 1932 Ensors werken permanent in haar galerie exposeerde en er in 1947 medeoprichter was van de 'Vrienden van James Ensor'?

↳ Rechts van James Ensor: vriendin Claude Bernières en Blanche Hertoge

Blanche Hertoge was geboren en getogen in Brugge, maar vestigde zich na WO I in Oostende, in het kielzog van haar oudste zus Marie, de moeder van de bekende Oostendse cineast Henri Storck. Na eerder twee winkels te hebben gehad op de Kursaal-Westhelling 3 (tijdens de zomer) en in de Weststraat 42, opende Blanche Hertoge in 1925 haar winkel in de Weststraat 36, vlak naast de schoenenwinkel van haar zus Marie. Haar zus brengt haar in contact met de Oostendse kunst- en cultuurwereld, waar ze onder meer Victor De Knop leert kennen, huisarts en in zijn vrije tijd schilder. Hij raakte goed bevriend met Frits Van den Berghe en Gustave De Smet die vaak in Oostende verbleven bij Constant Permeke (zie Pro Luce nr. 78, p. 8). Als voortreffelijk pianist kwam De Knop geregeld bij Blanche piano spelen. Volgens Henri Storck waren zijn moeder (inmiddels weduwe) en zijn tante Blanche allebei dolverliefd op Victor De Knop, wat wel eens tot onenigheid en vurige rivaliteit tussen beide zussen leidde. Overigens is Blanche Hertoge nooit getrouwd geweest.

Via haar schoonbroer, de Brugse kunstschilder Armand Delwaide, getrouwd met haar jongere zus Eugénie, raakt Blanche Hertoge in contact met andere kunstenaars. Henri Storck herinnert zich dat Henri-Victor Wolvens, Oscar Jespers, Edgar Tytgat, Carol Deutsch en uiteraard James Ensor tot haar vriendenkring behoorden.

Op 1 juni 1929 gaat boven de winkel de eerste tentoonstelling van start, met werk van Ensor en de jonge schilder Marcel Crahay en daarmee is Galerie Studio geboren. Ensor zal er sindsdien jaarlijks enkele malen tentoonstellen en vanaf 1932 permanent. Blanche toont in de etalage van haar winkel de kostuums die Ensor voor zijn ballet 'La Gamme d'Amour' ontworpen had, en ook zijn grafiek. Onze stichter-voorzitter (1990-2016) Roland Laridon (1936-2017) herinnert zich dat hij als jongen stilhield

voor de etalage in de Weststraat 36 om naar de etsen van Ensor te kijken die echt tussen de lingerie in opgesteld stonden.

Ensor zelf leidde geregeld tentoonstellingen in van jonge kunstenaars, onder wie Maurice Boel in 1938, met de woorden: "Boel, Boel, den Boel is goed." Meer over Maurice Boel in de rubriek 'Hier woonde...' in Pro Luce nr. 80.

Maar nu terug naar Blanche Hertoge. Zij was ook een fervent liefhebber van muziek en literatuur, zodat haar Galerie Studio al snel uitgroeide tot een waar cultuurcentrum, waarin naast literaire voordrachten muzikale avonden met piano- en harpconcerten werden gehouden. Schrijvers als Karel Van de Woestijne, Henri Vandeputte, Michel de Ghelderode en Karel Jonckheere, die toen in Oostende woonden, vonden al snel hun weg naar Galerie Studio. De dichteres Claude Bernières wordt de beste vriendin van Blanche. James Ensor zal hen zelfs een 'Siamese tweeling' noemen.

Tijdens de oorlogsjaren ligt de werking van Galerie Studio stil. Ze herleeft even tussen 1945 en 1949, maar de dood van Ensor op 19 november 1949 betekent het definitieve einde van de Galerie Studio. Blanche Hertoge zelf sterft op 5 december 1951, op 67-jarige leeftijd. Toch is Blanche Hertoge niet helemaal in het vergeetboek geraakt. Mu.ZEE organiseerde tussen 3 december 2011 (60 jaar na haar dood) en 23 april 2012 een tentoonstelling over haar in het Ensorhuis. En sinds een paar jaar is de kunstgalerie De Peperbusse in de Prins Boudewijnstraat, naast de Petrus- en Pauluskerk, omgedoopt tot Galerie Studio.

Femke Simonis

↳ Beneden bevond zich de couture- en lingeriewinkel, boven Galerie Studio

De keuze van... Jef Seynaeve

TWEE EXPRESSIONISTEN BEKEKEN DOOR HET OOG VAN EEN RESTAURATOR

De werken *De Eeuwige Zwerver* van **Frits Van den Berghe (1883-1939)** en *Vissersvrouwen op de Kaai* van **Constant Permeke (1886-1952)** zijn mijn keuze voor Pro Luce. Beide werken bevinden zich in Mu.ZEE, het Kunstmuseum aan Zee in Oostende. Ze vertonen opvallend veel gelijkheid qua techniek en penseelvoering, dikke pasteuze verflagen volgen elkaar op. Beide kunstenaars gebruikten veel oker en omberpigmenten in hun werken, ze waren tijdgenoten en vrienden, ze beïnvloedden elkaar.

Frits Van Den Berghe (1883-1939)

Tijdens het creëren van dit werk verblijft Frits Van den Berghe bij Constant Permeke in Oostende. Daar verandert zijn stijl totaal. Hij zet het "Duits expressionisme in combinatie met het Frans kubisme" om in zijn eigen stijl.

Ik ken dit werk heel goed, omdat ik het in de jaren 70 behandelde in het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK) te Brussel waar ik gedurende tien jaar werkzaam was als restaurator van schilderijen. Het werk werd gerestaureerd op de volgende wijze:

- De verflaag was heel dik en onregelmatig. Daardoor had de picturale laag een slechte adherentie op de drager. Hierdoor verkozen we om het schilderij met de vacuüm-warme tafel te behandelen. Deze behandeling helpt de picturale laag te fixeren in zijn totaliteit zonder beschadiging van de reliëfs.
- Het doek werd van zijn spieraam afgenomen, vervolgens met de verflaag naar boven op de vacuüm-verwarmingstafel geplaatst en onder matige vacuümdruk verwarmd om zo de washarsspecie te doen smelten. Aan de rugzijde van het schilderij werd een nieuw en stevig steunweefsel geplaatst.
- Na deze technische ingreep werd het schilderij terug op zijn spieraam gefixeerd en voorzien van een nieuwe protectielaag.

Constant Permeke (1886-1952)

Constant Permeke wordt gezien als belangrijkste vertegenwoordiger van het Vlaamse expressionisme. Hij werd het meest bekend om zijn sterke en plechtige afbeeldingen van zeelieden, werkende personen en vissers met hun vrouwen, waarvan hier een duidelijk voorbeeld. Net als zijn andere werken werd het schilderij stevig in de verf gezet in zijn gekende okers en ombers. Tinten en kleuren wisselen elkaar af. Deze werken vereisen een

👉 Frits Van Den Berghe, 'De Eeuwige Zwerver / Vagebond', 1925, olie op doek, 160 cm x 120 cm

👉 Constant Permeke, 'Vissersvrouwen op de kaai', 1913, olie op doek, 116 cm x 76 cm

bijzondere aandacht gezien hun materiële toestand. Meestal zijn ze zeer pasteus opgebouwd en geschilderd op een te flexibele industriële ondergrond. Deze ondergrond werd geprepareerd met calciumcarbonaat, loodwit en lijnolie op een vooraf gelijkde drager. Deze dragers zijn zeer gevoelig voor schommelingen in temperatuur en vochtigheid.

Hopelijk kunnen we in de toekomst deze Vlaamse expressionisten die behoren tot het kunstpatrimonium van onze stad, opnieuw bewonderen in Mu.ZEE.

Jef Seynaeve

Leden-kunstenaars stellen tentoon

👉 Mia Moreaux met prinses Lea, 'Work in Progress', stenen beeld in Dionysos-marmor

BEELDENTUIN MIA MOREAUX

Vernissage

zondag 28 juli 2019
tussen 15.00 en 19.00 uur

Expo

elke zaterdag en zondag van
augustus: 13.30 – 19.00 uur

FRED MAËS

Vriendenlid Fred Maës is een van de exposanten in de beeldentuin Mia Moreaux

ATELIERBEZOEK MARTINE VYVEY 13.07.2019, VANAF 13.30 UUR

Martine Vyvey volgde een klassieke academische opleiding waar ze leerde tekenen en schilderen, maar volgde eind jaren tachtig een Kokoschkacursus, met aandacht voor het observeren van bewegingen en houdingen, voordat je begint te schetsen. In het atelier van wijlen beeldhouwer Luc Coomans leerde ze zien wanneer het moment rijp is om een plaat in cortenstaal te smeden, om het in de juiste vorm te slaan zonder te veel kracht te moeten uitoefenen. De vakman Roger Schockaert, zelf opgegroeid in een smidse, heeft haar het metier van smeden en lassen geleerd. Cortenstaal is de materie geworden waar Martine Vyvey het liefst mee werkt. In dans en beweging toont zij de kwetsbaarheid en tegelijk de weerbaarheid van de mens. De wind doet haar beelden bewegen.

Haar exposities in 2019:

StArt, Straatsburg (F), febr. 2019

Open Poortendag, Buggenum (NL), mei 2019

Beelden in het park, Aarschot, 22–23 mei 2019

Kunstroute Ichtegem, aug. 2019

Kunst om te koesteren, kasteel Cortewalle, Beveren, sept. 2019

CC Scharpoord, Knokke, sept.-dec. 2019

↳ Martine Vyvey in haar atelier

↳ Tweede beeld rechts: 'Wilskracht'

Programma

13.30 uur Afspraak Visserijschool voor carpooling naar Klerkenstraat 35a, Langemark (naast OC Den Tap)

14.30 uur Ontvangst door Martine Vyvey en rondleiding in haar atelier

Martine Vyvey verwelkomt ons in haar atelier met een video (ca. 15') over haar manier van werken met cortenstaal. Daarna brengt zij ons tijdens haar rondleiding van de grote beelden buiten naar de kleinere versies binnen. Beneden is haar werkruimte, boven is haar tentoonstellingsruimte met bronzen beelden, waar we met haar kunnen bij- en napraten bij een glaasje en een knabbeltje.

16.00 uur Terugkeer naar Oostende

17.00 uur Terug in Oostende: Mercatorplein bij Visserijschool

U meldt uw deelname aan Joël Nieuwenhuyse, per mail (jnieuwenhuyse@telenet.be) of per telefoon: 059 80 30 61 (voormiddag of na 19.00 uur), met de volgende informatie: biedt u carpooling aan of wenst u ervan gebruik te maken als passagier.

'WILSKRACHT'

De sculptuur 'Wilskracht' is uitermate beweeglijk. Het centrale, uitgeslingerde vlak is gevoelig voor de kleinste windstoot. Het lijkt losgeschroefd van zijn sokkel.

Die sculptuur verhult en onthult een moeilijk te definiëren vorm van schizofrenie. Het beeld straalt kracht uit, maar het lijkt ontroerend weerloos bij een summiere aanraking. Die mobiliteit geeft aan dat schijnbaar weerbaar werk een ultieme, zelfs paradoxale vorm van kwetsbaarheid. Er wordt gespeculeerd op verrassende, niet courante proporties die het gelaagde krachtenveld ontgrenzen.

Wat daarenboven frappeert, is de diepte in dat uitgestrekte, licht achterover gebogen vlak van cortenstaal. Je zou die sculptuur én abstract én figuratief kunnen noemen. Het werk is zo subtiel uit het materiaal gesneden, visueel bevrijd dat er een osmose ontstaat tussen het concrete en het irreële, tussen het strakke en de constant gesuggereerde draaibeweging.

Een winderig duinenlandschap kan aan dat werk een onverwacht surplus geven, aan mobiliteit een intens elan.

Gwy Mandelinck,
dichter en artistiek leider Poëziezomers Watou (1980–2008)

Lieve Malfroot heeft de Vrienden tijdens Beaufort in 2018 tweemaal begeleid als gids, eerst langs de westkust (op 31 mei) en later langs de oostkust (op 23 augustus). Dat bracht de redactie op het idee om haar, met haar expertise, te vragen om de kunstwerken die sinds 2003 na elke Beauforteditie aan de kust zijn blijven staan, in Pro Luce te bespreken. In de tweede bijdrage aan de rubriek 'Beaufort: de blijvers' viel haar keuze op 'Christophorus' uit de eerste editie van Beaufort, in 2003.

GERHARD LENTINCK: CHRISTOPHORUS

Toen Beaufort in 2003 van start ging, was het de bedoeling om van de kuststrook om de drie jaar een grote beeldentuin te maken. De curator van de eerste editie was Willy Van den Bussche, conservator van het Provinciaal Museum voor Moderne Kunst (PMMK) in Oostende. De kunst moest buiten de museumzalen komen en zo de vakantiegangers met zand tussen de tenen confronteren met hedendaagse kunst.

Het beeld 'Christophorus' van Gerhard Lentinck bevindt zich in De Panne, op de hoek van de Dynastielaan en de E. Verhaerenlaan. De Nederlandse kunstenaar koos voor de monumentale gestalte van een wadende jongeling, vijfmaal uitvergroot, met een torso dat getransformeerd is tot zetel. De Christophorusfiguur (letterlijk: de drager van het Christuskind) is een legendarische reus die pelgrims, en dus ook het Christuskind, over een brede, gevaarlijke rivier droeg. Het beeld van Gerhard Lentinck is daarvan een compacte afspiegeling. De duinen, met hun overal aanzwellende stuifduinen, roepen daarbij het beeld op van een grimmig wateroppervlak. In De Panne staat de Christophorus symbool voor de reus die de overtocht van zee naar land maakt.

👉 Gerhard Lentinck

👉 Gerhard Lentinck, 'Christophorus', hout en staal, 690 x 300 x 421 cm

In onze tijd doet het beeld aan de rand van de Noordzee automatisch denken aan de transmigranten die de overtocht naar Engeland willen maken. Migratie is een inspiratiebron voor heel wat hedendaagse kunstenaars.

De monumentaliteit van Lentincks sculpturen, meestal gemaakt van hardhout, gaat terug op zijn jeugd. De mensen die hem omringden, en zijn moeder in het bijzonder, leken hem onwaarschijnlijk groot. Dat bracht hem ertoe monumentale vormgeving en schilderkunst te gaan studeren. Maar er schuilt ook een mathematicus in Gerhard Lentinck. Zijn ontwerptekeningen maakt hij met uiterste precisie, zodat hij ze achteraf van het papier kan 'lezen' als hij met de constructie van zijn beeldhouwwerk begint. Je kan het vergelijken met een naaister die een patroon gebruikt om een kledingstuk te vervaardigen.

Die monumentaliteit roept ook een vraag op die brandend actueel is. Koningen, dictators en andere bekende personen die vroeger aanbeden werden (Stalin, Saddam Hoessein, Leopold II, ...), werden vereerd met een standbeeld, vormgegeven door kunstenaars uit die periode. Een aantal van die beelden zijn al omvergehaald of worden sterk bekritiseerd, als ze er nog staan. Wat doen we ermee?

Lieve Malfroot
i.s.m. Femke Simonis

EXPO '30 JAAR GIDSENKRING LANGE NELLE'

De gidsenkring Lange Nelle bestaat precies 30 jaar en is een zustervereniging van de andere gidsenkringen in de provincie West-Vlaanderen: Brugge, Kortrijk, Ieper-Poperinge, Tielt, Menen-Wevelgem, Waregem en de Westhoek.

Met zijn memorabele maritiem en koninklijk verleden had Oostende zo'n vereniging nodig. Gidsenkring Lange Nelle, genoemd naar de volkse naam voor de Oostendse vuurtoren, gaat toeristen, autochtonen en aangespoelden graag voor om de stad zowel historisch als actueel, maar ook in toekomstperspectief te laten ontdekken.

Hoewel zwaar verwond tijdens talrijke bezettingen, de twee wereldoorlogen en de bouwwoede in de Golden Sixties, blijft Oostende boeien door zijn ligging aan zee en de nalatenschap van Leopold II.

De tentoonstelling loopt tot eind augustus 2019.

Willy Bosschem ontwierp naar aanleiding van het 30-jarig bestaan van de gidsenkring een nieuw hedendaags logo.

OOSTENDSE VISSERSVAARTUIGEN 25.05.2019 – 22.09.2019

De visserij kent veel facetten. Door het ontstaan van visserssteden, vishandel en nieuwe visserij- en bewaarmethodes werden er van de vroegste tijden tot heden nieuwe aangepaste scheepstypes gebouwd. Van zeilssloep, langbomer, schover, schipje, tweemastsloep, stoomtreiler tot hekreiler. Ook op de Oostendse scheepswerven, zoals Panesi, Deweert, Borrey, Denye en Loy in het derde handelsdok (waar nu het stadhuis staat) werden tot kort na de Tweede Wereldoorlog vissersvaartuigen gebouwd.

Deze tentoonstelling is samengesteld uit scheepsplannen, foto's, maquettes, schilderijen en scheepsuitrustingen uit de eigen collectie van de heemkundige kring "De Plate".

Stadsmuseum Oostende

Langestraat 69, 8400 Oostende
10.00 – 12.30 uur en 14.00 – 18.00 uur
Gesloten op dinsdag
Gratis voor de Vrienden van Mu.ZEE

DE GEHEIMZINNIGE STAD, HET OOSTENDE VAN LÉON SPILLIAERT 23.06.2019 – 13.10.2019

Als jonge kunstenaar liet Léon Spilliaert zich zonder twijfel inspireren door de diversiteit van zijn geboortestad. Oostende, een stad aan de kust, een belangrijke haven, maar eveneens een mondaine badplaats. Overdag wandelde hij gefascineerd langs de lanen en parken, 's nacht flaneerde hij op de dijk en in de koninklijke galerijen. Veel liever verkoos hij de stad te verkennen buiten het drukke seizoen, wanneer hij geborgenheid zocht in de verlaten straten en wijken die beantwoordden aan zijn drang naar melancholie en eenzaamheid.

Met een indringende blik observeerde hij, als gedreven kunstenaar, in talrijke versies, deze plaatsen waar bedrijvigheid en industrie wemelden: in de vissershaven, op de handelskaaien, rond het maritiem station en de vuurtoren, in de achtertuinen en boomgaarden, maar ook in de kleine bedrijven, nu meestal teloorgegaan. Met een zeer originele en persoonlijke toets verbeeldde hij de veranderingen van atmosfeer en de urbanistische ontwikkeling. Met de jaren evolueerden zijn composities, nu eens onderhevig aan een meer expressieve of geconstrueerde stijl, dan weer doordrongen van fantasie en surrealistische stemming.

↳ Léon Spilliaert, De preekstoel, 1913, privéverzameling

Ontdek deze zomer Oostende door de ogen van Léon Spilliaert, de stad die de kunstenaar zo nauw aan het hart lag.

Exclusief geleid bezoek aan HSH

Op zaterdag 5 oktober om 11 uur zal Anne Adriaens-Pannier persoonlijk de Vrienden rondleiden door de expo in Het Spilliaert Huis. Het aantal deelnemers is beperkt tot 30, waardoor wij u vragen om vooraf in te schrijven bij Johan Van Roose, tel. 0497 59 55 76 of per mail: johan.vanroose@muzee.be

VERNIELING EN WEDEROPBOUW. OOSTENDE 1944-1958 NOG TOT 29.09.2019

We stelden reeds de tentoonstelling Vernieling en Wederopbouw Oostende 1944-1958 aan u voor in Pro Luce 78, p. 12. Voor de iets oudere leden zal deze expo veel herinneringen oproepen aan het Oostende dat in volle wederopbouw werkte aan zijn imago van Koningin der Badsteden. Dankzij de inspanningen van twee liberale burgemeesters, Van Glabbeke en Serruys, stroomde er immers heel wat financiële compensatie voor geleden oorlogsschade naar Oostende. De nieuwe gebouwen zoals het stadhuis, het kursaal, het hoofdpostkantoor en het Feest- en Kultuurpaleis werden in een snel tempo gebouwd.

↳ De leeszaal van het kursaal © Antony d'Ypres

De expo bevat heel wat nooit eerder vertoonde foto's van Robert en Maurice Antony, originele architectuurplannen, affiches en memorabilia van de expo '58. Blikvanger wordt vast en zeker de gerestaureerde lichter uit de Luchterzaal van het Feestpaleis, en natuurlijk ook een selectie van de kunstaankopen door toenmalig conservator Frank Edebau voor het Museum voor Schone Kunsten in de periode van de Wederopbouw.

De catalogus die de expo begeleidt, geeft verdieping en bevat meer afbeeldingen dan we in de expo kunnen tonen. Het is dus zeker de moeite waard, tegen de prijs van 29 euro. De expo is dagelijks toegankelijk van 14.00 tot 18.00 uur en op zondag ook van 10.00 tot 12.00 uur. Leden van Vrienden Mu.ZEE genieten het kortingstarief van 2,50 euro op vertoon van hun lidkaart. In ruil voor 10 UitPAS-punten krijg je gratis toegang (1 ticket per persoon).

Martine Meire

Ook deze zomer nodigen wij u graag uit voor de traditionele Garden Party die vooraf wordt gegaan door een geleid bezoek aan de zomertentoonstelling in de Venetiaanse Gaanderijen. We blikken nostalgisch terug op het Oostende van de jaren '50. De Garden Party vindt plaats op **donderdag 4 juli om 19 uur**. Inschrijven bij Martine Meire (martine.meire@oostende.be of 059 25 88 00).

EEN NIEUWE (ZEE)WIND DOOR Mu.ZEE

Mu.ZEE, het Kunstmuseum aan Zee, staat symbool voor een open huis voor verschillende culturen en generaties waar meerstemmige verhalen uit een diverse samenleving binnen de structuur van het museum worden verteld. Dit werd onlangs geïllustreerd met de opening van de tentoonstellingen 'Tornado' van Pascale Marthine Tayou, begin april en 'Koloniale Monumenten in België' met Jan Kempenaers, in een dialoog met de collectie, einde april. Met de start van de zomervakantie opent 'Wintrum Frod', een dubbeltentoonstelling in Mu.ZEE en het Permekemuseum (meer info op p. 11), en een groepstentoonstelling in het kader van het project 'Duo' met het gloednieuwe jongerenplatform 'Untitled'. Vanaf 28 september loopt Wout Hoeboer, naar aanleiding van de schenking van zijn oeuvre aan Mu.ZEE. Op hetzelfde moment opent de 11de Enter-editie in samenwerking met het Moussem Nomadisch Kunstencentrum en Comité Mu.ZEE.

Na het vertrek van Phillip Van den Bossche heeft de Raad van Bestuur een managementteam aangesteld, bestaande uit een jonge groep personeelsleden, reeds jaren aan Mu.ZEE (en het Permekemuseum) verbonden en zeer vertrouwd met de twee musea en de collecties. De Raad heeft bewust voor horizontale zelfsturende teams gekozen, elk met hun verantwoordelijkheden. Ze doen dit in nauw overleg met het Dagelijks Bestuur en de Raad van Bestuur.

De ploeg zal zich, naast de organisatie van tentoonstellingen, verdiepen in de vaste collectie via een uitgebreid collectie-

onderzoek en meer toonmomenten: de publiekswerking en de nieuwe website, voorzien einde 2019, zullen dit communicatief mee ondersteunen. Nauw verbonden aan het collectieonderzoek is het waarderingstraject dat Mu.ZEE met de ondersteuning van de Vlaamse Overheid en een brede waaier aan culturele partners in de herfst van dit jaar afrondt. De noden van het publiek en hedendaagse vraagstukken uit de samenleving zullen leesbaar worden gemaakt aan de hand van een collectieanalyse na deze waardering.

Wie is wie binnen het Managementteam?

Curatoren: Ilse Roosens, Adriaan Gonnissen, junior curatoren en Mieke Mels, senior curator

Zakelijk beleid: Isabel Van Dael

Behoud & Beheer: Barbara de Jong

Publiekswerking: Inne Gheeraert

Communicatie: Colette Castermans

Hoofd Managementteam: ondervoorzitter Bart Plasschaert

KOLONIALE MONUMENTEN IN BELGIË - JAN KEMPENAERS

28.04.2019 – 13.10.2019

We staan er misschien niet meer bij stil, maar de Belgische publieke ruimte telt behoorlijk wat monumenten ter nagedachtenis van het Belgische koloniale verleden. Deze monumenten staan er vandaag nog steeds, ter verering van Koning Leopold II's Vrijstaat tot en met de onafhankelijkheid van Congo in 1960. Jan Kempenaers heeft er een veertigtal geselecteerd en gefotografeerd.

Foto: Jan Kempenaers

JAZZYFRIDAYS@PERMEKEMUSEUM

Een unieke belevenis bij valavond. Samen met kunstencentrum KAAP wordt een fijn jazzprogramma uitgewerkt. In de intieme sfeer van het Permekemuseum proeft u van Belgisch topjazztalent!

21.06 om 20 uur **KREIS**

25.08 om 18 uur **POOR ISA**

Reserveren verplicht via info@muzee.be

Ticket: € 7,50 (inclusief bezoek aan het Permekemuseum)

Foto: KREIS

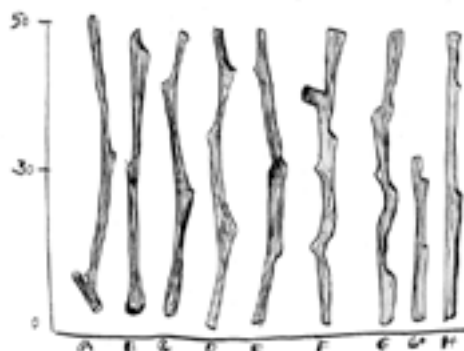
WINTRUM FROD

ORLA BARRY EN ELS DIETVORST IN Mu.ZEE EN PERMEKEMUSEUM

06.07.2019 – 03.11.2019

Orla Barry, 'Shearling Felts', 2011, zwartbles wool.

Els Dietvorst, 'Weapons', 2019, woodcut.

Orla Barry en Els Dietvorst werken allebei rond menselijke interactie en de relatie tussen mens en natuur. Het oeuvre van beide kunstenaars is sterk gerelateerd aan hun maatschappelijke reflecties en vertrekt vanuit een duurzame en respectvolle omgang met al wat leeft: kunst en leven zijn in hun praktijk één. Mu.ZEE nodigt hen uit voor een duotentoonstelling op twee locaties: Permekemuseum in het landelijke Jabbeke en Mu.ZEE in de stad Oostende. Permekemuseum is het voormalige woonhuis van Constant Permeke, een schilder die veel bewondering had voor landbouw en visserij en besloot om zijn eigen woning te bouwen middenin een groen landschap. Die omgeving maakte intussen plaats voor villa's, een drukke straat en een tankstation. De contrasten tussen natuur en stedelijkheid en tussen verleden en heden zijn onlosmakelijk verbonden met deze locatie en vormen door de inhoudelijke

connecties met het werk van Orla Barry en Els Dietvorst een uitgelezen context voor hun werk.

De tentoonstelling 'Wintrum Frod' is het eerste project waarin Orla Barry en Els Dietvorst de werken samenbrengen die tot stand kwamen door hun werk op een schapenboerderij in Ierland. De titel is Angelsaksisch voor 'wijs in de winter' en verwijst naar de kennis die extreem koude seizoenen voortbrengen. Alle werken in de tentoonstelling zijn nauw verwant aan de omgeving in Ierland. Tegelijkertijd kan het project ruimer worden gezien als een reflectie op de hedendaagse hyperconsumptie maatschappij.

Met steun van Culture Ireland en Irish Arts Council.

LABO VOLWASSENEN

Welkom in etsland

met Nick Vandersyppe

17 juli · 10.00 tot 12.30 uur

13.30 tot 15.30 uur

Ruimte, contrast,

perspectief in houtskool

met Myriam Dekeyser

24 juli · 10.00 tot 12.30 uur

In beeld – fotografie

met Andreas Shkreli

24 en 25 juli · 14.00 tot 16.30 uur

PRO LUCE

Lidmaatschap

Jeugd (tot 22 jaar):	15 euro
Individueel lid:	28 euro
Gezin, samenlevingstarief:	45 euro
Steunend lid:	50 euro
Beschermend lid:	150 euro

Inlichtingen bij de penningmeester Joël Nieuwenhuysse
(tel. 059 80 30 61)

Redactieraad

Jacques Mertens (voorzitter), Willy Bosschem, Johan De Vylder, Martine Meire, Valère Prinzie, Femke Simonis (redactiesecretaris).

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdrage.

Logo en emblemata: Willy Bosschem

Druk: Lowyck, Archimedesstraat 53, 8400 Oostende
T 059 33 33 99, info@lowyck.com

Fotoverantwoording: Valère Prinzie

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 26 juli 1990 (Nr. 11538) en aangepast in het nr. van 15 juli 1999 (Nr. 10699), gewijzigd in het kader van de wet op de v.z.w.'s op 15 januari 2005, gewijzigd op 21 februari 2009 (Nr.11533), op 22 februari 2014, op 8 augustus 2016 en op 9 november 2016.

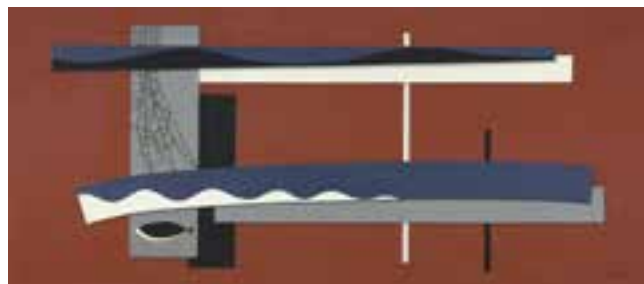
Deze vereniging is aangesloten bij de "Federatie van Vrienden der Musea van België" en bij de "Cultuurraad Oostende".

Maatschappelijke zetel: p.a. Jacques Mertens, voorzitter
Leon Spilliaertstraat 83, 8400 Oostende

Secretariaat: Johan Van Roose,
Romestraat 11, 8400 Oostende
johan.vanroose@muzee.be of 0497 59 55 76

Penningmeester: Joël Nieuwenhuysse,
jnieuwenhuysse@telenet.be

Bankrelatie Vrienden Mu.ZEE
p.a. Albatrosstraat 10, 8400 Oostende
IBAN: BE16 0012 0908 3374, BIC: GEBABEBB

Op de cover ziet u het werk van Maurice Boel dat hij in opdracht maakte voor het Oostendse Paviljoen op Expo '58. In het boek 'Maurice Boel. 7 decaden kunst' lezen we de ontstaansgeschiedenis van dit kunstwerk.

In 1949 ontdekt Maurice Boel Spanje waar hij met de schaarse middelen uit de reiskoffer in de vorm van een aquareldoosje landschappen scheidt en nieuwe abstracte vondsten mixt met het zand van het strand. Hij gaat er vaak terug en door de impact van een nieuwe sculptuur op het berglandschap schiet Maurice Boel in vuur en vlam voor de derde dimensie. Op pagina 60 lezen we: 'Met zijn hoofd en hart vol verlangen naar het scheppen in de derde dimensie ontwerpt Boel daarna, in opdracht van de stad Oostende, voor de Expo '58, een installatie, waarvan, gezien zijn reputatie als schilder, enkel een groot paneel wordt weerhouden.'

Het grote paneel is eigendom van de stad Oostende en hangt permanent in het Gerechtsgebouw in Oostende. Het is tijdelijk te zien in de tentoonstelling 'Vernieling en Wederopbouw. Oostende 1944-1958' in de Venetiaanse Gaanderijen Oostende, nog tot 29 september 2019.

Martine Meire, directeur-cultuurbeleidscoördinator

iedere dag open
van 9.00u tot 23.00u
keuken open tot 23.00u

Hendrik Serruyslaan 18 A
8400 Oostende

Reservaties & info
0496 25 84 88
cultuurcafe@degrotepost.be

Venetiaanse Gaanderijen-Zeedijk Oostende

Alfons Pieterslaan 90-92
8400 Oostende
Tel. 059 70 40 54
Fax 059 70 67 72
a.vanschoote@vanschoote.be